

ALLIANTER
Semi-Weekly

Published in the Polish Language
every Monday and Wednesday

Polish Alliance Press Ltd.
1638 Bloor St. West
Toronto, Ontario — Canada
M6P 4A8

Tel.: 531-2491, 531-2492

ZWIĄZKOWIEC

NR 43

TORONTO — ŚRODA, 30 MAJJA (May) 1979 R.

Cena egzemplarza 25¢

**BRATERSTWO
TOLERANCJA
OŚWIATA**

Organ

Związku Polaków w Kanadzie.
Wydawany 2 razy w tygodniu.
Służy całej Polsce w Kanadzie

PAPIEŻ MIANOWAŁ NOWYCH KARDYNAŁÓW

Katastrofa lotnicza w Chicago

Wielki odrzutowiec pasażerski w locie krajowym rozbił się 25 maja po południu, po wystartowaniu z chicagowskiego lotniska O'Hare. W katastrofie zginęli wszyscy na pokładzie samolotu — 273 osoby. Była to największa katastrofa samolotowa w Stanach Zjednoczonych. Wielki 3-silnikowy odrzutowiec typu DC-10, należący do linii lotniczej American Airlines, opuścił Chicago w locie do Los Angeles.

Samolot po wystartowaniu wznosił się, gdy lewy silnik pod skrzydłem odpadł. Utrata rozpędu, tylko kilkaset metrów nad ziemią spowodowała odwrócenie się samolotu w powietrzu i opadnięcie na ziemię. W momencie zderzenia z ziemią nastąpiła natychmiastowa eksplozja, samolot stanął w płomieniach i został doszczętnie zniszczony. Samolot spadł na opuszczone lotnisko. Szczątki samolotu pokryły przestrzeń niemal kilometra kwadratowego. Niektóre

części trafiły w pobliskie osiedle domków ruchomych i spowodowały silne poranienie przynajmniej dwóch osób. Rząd wydał polecenie inspekcji samolotów w następstwie katastrofy 25 maja w Chicago samolotu DC-10, w którym zginęły 273 osoby. Większość amerykańskich linii lotniczych spodziewa się zakończyć na czas inspekcję swych odrzutowców pasażerskich typu DC-10, by uniknąć zarządzonego przez władze wstrzymania wszystkich lotów samolotów niesprawdzonych. Prawdopodobnie nie będzie więc większych przerw w komunikacji. Niesprawdzone do środy rano nity w ramach podtrzymujących silniki spowodują wycofanie z komunikacji lotniczej samolotów zarejestrowanych w Stanach Zjednoczonych. Rząd amerykański zasugerował też zdecydowanie zagranicznym liniom zbadanie ich samolotów.

Specjalna komisja stwierdziła pęknięcie jednego z wielu

nitów podtrzymujących silnik samolotu, który uległ katastrofie. Spowodowało to oberwanie się silnika od samolotu.

Piątkowa katastrofa była największą katastrofą w historii amerykańskiego lotnictwa cywilnego. Największa na świecie katastrofa pojedynczego samolotu pasażerskiego wydarzyła się w roku 1974, gdy w Paryżu rozbił się samolot tureckich linii lotniczych, również typu DC-10 i zginęło wtedy 346 osób.

**ALGERIA PODNIOSŁA
CENĘ ROPY NAFTOWEJ**
Algieria podniosła cenę rafinowanej ropy naftowej o \$2.45 za baryłkę. W wyniku tej podwyżki cena algierskiej ropy naftowej wynosi obecnie 21 dolarów za baryłkę i jest najwyższą żadaną przez jakikolwiek kraj eksportujący naftę.

Przyuszczalnie decyzja Algierii zwiększy naciski zmieniające do oficjalnego zatwierdzenia przez OPEC wyższej ceny za ropę naftową w przyszłym miesiącu na konferencji państw OPEC-u w Genewie.

Arcybiskup F. Macharski i arcybiskup W. Rubin wśród nowych kardynałów

Papież Jan Paweł II mianował 26 maja nowych 14 kardynałów na tydzień przed rozpoczęciem swej wizyty w Polsce.

Papież zwołał dnia 30 czerwca pierwszy za swego pontyfikatu tajny konsystorz, celem wyniesienia na urząd i wreczenia kapeluszy kardynalskich czterem arcybiskupom, których mianował kardynałami w Rzymie ubiegłej soboty.

Papież Jan Paweł II mianował również piętnastego kardynała, ale jest to nominacja tajna, zwana po łacinie *in pectore*, czyli w sereu papieża, uświęcona tradycyjnym zwyczajem w wypadkach, gdy nowo mianowany kardynał pochodzi z kraju, w którym Kościół jest uciskany, względnie działa w ramach bardzo ostrych ograniczeń.

W Rzymie obserwatorzy watykańscy snują przypuszczenia, że tym tajnie mianowanym kardynałem może być biskup z Litwy, gdzie duża część ludności jest wyznania katolickiego i gdzie według oświadczeń Kościoła Związek Sowietki nie przyznaje katolikom pełnych swobód religijnych.

Dwaj spośród czterech kardynałów mianowanych jawnie to Polacy: arcybiskup Franciszek Macharski, który dopiero niedawno został metropolitą archidiecezji krakowskiej, na której czele stał poprzednio obecny Papież, oraz

arcybiskup Władysław Rubin, który od dawna mieszka w Rzymie i zajmuje stanowisko sekretarza generalnego Świątyni Synodu Biskupów.

Jest sześciu nowych kardynałów Włochów, włącznie z nowo mianowanym sekretarzem stanu Stolicy Apostolskiej, arcybiskupem Agostino Casarolim. Są też kardynałowie z Francji, Kanady (arcybiskup Emmett Carter), Japonii, Meksyku, Irlandii i Wietnamu. Nowym kardynałem wietnamskim jest arcybiskup Hanoi.

Lista nowych kardynałów nie zawiera niespodzianek. Większość z nich została mianowana, aby nadać im właściwą rangę potrzebną do sprawowania danego urzędu lub do zarządzania archidiecezją, na którą zostali ostatnio wyznaczeni. W innych wypadkach nominacja była wyrazem uznania dla wykonywanych przez długie lata ważnych prac i obowiązków. Niemal połowa nowo mianowanych kardynałów, to ludzie stosunkowo młodzi, pięćdziesięcioletni. Pięciu jest we wcześniejszych latach lub w połowie lat sześćdziesiątych, a tylko trzech ma lat ponad siedemdziesiąt.

Nominacje papieskie podwyższyły liczbę członków Kolegium Kardynałów do 135, ale zważywszy, że kardynałowie w wieku powyżej 80 lat nie mają prawa brać udziału w wyborze papieża, liczba głosów Kolegium Kardynałów wynosi obecnie tylko 120. 14 kardynałów ma już ponad 80 lat a piętnasty niebawem osiągnie ten wiek.

Nie jest zbiegiem okoliczności, że nowi kardynałowie zostali mianowani obecnie. Obserwatorzy watykańscy oświadczyli, że papież Jan Paweł II chciał odsądzić czołowe stanowiska watykańskie, co uczynił właśnie w ostatnich tygodniach przed swą niełatwą politycznie i emocjonalnie podróżą do Polski.

Warszawa i cała Polska czeka Korespondencja własna "Związkowca"

(Poniżej podajemy pierwszą korespondencję red. T. Sypniewskiego z uroczystości papieskich w Polsce).

Plac Zwycięstwa, bo tak pięknie się nazywa w Warszawie dawny Plac Marszałka Piłsudskiego pachnie właśnie smokiem z desek i słupów, z których montuje się trybuny i wzniesienie ołtarza. Stukot zaś młotków przerywa warkot motorów.

Wielki prostokąt między łańcuchem drzew Ogrodu Saskiego z białymi łukami Grobu Nieznanego Żołnierza, a Hotelem Europejskim, oraz pomiędzy gmachem Opery, a nowoczesnym hotelem Victoria, zmieścić tutaj ma w najbliższą sobotę 200 tysięcy ludzi na Mszy św. pontyfikalnej, odprawianej przez Jana Pawła II. Wszyscy inni, cała reszta narodu polskiego i wielu krajów zobacz na telewizji tego nowego Papieża, niewatpliwie innego, polskiego krwi i wiernego syna ziemi, do której przybywa teraz z posłannictwem pielgrzymy.

Na oczach świata zbierają się tutaj warszawiaci dokoła gorączkowych już przygotowań. Przeglądając program wizyty, znowu zmieniony, czekają na to historyczne wydarzenie bez żadnego precedensu.

Tysiąc dwustu dziennikarzy zaakredytowało się już, wraz z największymi stacjami telewizyjnymi, m.in. również CBC. Wszyscy oni w prawdziwym podnieceniu i skrzyżo-

waniu tylu języków domagają się wszelkich usług, nieraz wprost niemożliwych, od polskiej agencji Interpress, która prowadzi to Centrum Prasowe na podstawie porozumienia ze służbą prasową Watykanu i Episkopatu Polski. Centrum Prasowe w gmachu Opery ma wprost za mało rąk do pracy, mam jednak nadzieję, że zobaczymy dobre wyniki w czasie od 2 do 10 czerwca.

Czekamy w Warszawie na 10 godzinę rano w sobotę, kiedy samolot Watykanu wylądował na wojskowym lotnisku w Warszawie. Cała Polska, trzeba to stanowczo stwierdzić, na każdym kroku, również w telefonach, które przeprowadziłem z prowincją, oczekuje Jana Pawła II w napięciu, radości i również wśród wielu nadziei. Nie tylko Papieża, bo ciągle jeszcze mówią o Karolu Wojtyła.

Euforii towarzyszą słowa Kardynała Prymasa Polski, Stefana Wyszyńskiego, wygłoszone we wszystkich ko-

ściołach w ubiegłą niedzielę. Prymas zaapelował do narodu, aby wszyscy zachowali się godnie, aby utrzymali spokój, grzeczność i uprzejmość wobec siebie, a także, aby pomagali służbie bezpieczeństwa w jej zadaniach.

Po sobocie warszawskiej będzie kolej na niedzielę w Genewie.

Samoloty sowieckie nekają amerykańskie okręty wojenne

Stany Zjednoczone złożyły ostry protest w ambasadzie sowieckiej w Waszyngtonie w związku z nekaniem okrętów amerykańskich na Morzu Arabskim. Jak wyjaśnił rzecznik Departamentu Obrony, protest dotyczy niedawnych akcji sowieckich naruszających sowiecko-amerykańskie porozumienie w sprawie zapobiegania incydentom na otwartym morzu i nad morzami.

Do najpoważniejszego z nich doszło 15 maja, kiedy

dwa sowieckie samoloty zwiadowcze startujące z Adenu, bezpośrednio przecięły linię lądowania samolotu z lotniskowca "Midway". Dwa samoloty amerykańskie musiały wykonać nagle manewry, by uniknąć zderzenia w powietrzu.

Protest został ogłoszony w chwili kiedy w Waszyngtonie rozpoczęły się rozmowy dotyczące przeglądu porozumienia w sprawie zapobiegania incydentom na otwartym morzu.

Reakcja Senatu amerykańskiego na wydarzenia w Iranie

Czołowi senatorzy amerykańscy wyrazili zadowolenie z ostrej reakcji Iranu na rezolucję Senatu Stanów Zjednoczonych, która potępiła fałsz egzekucji w Iranie.

Przywódca większości demokratycznej w Senacie Robert Byrd wyraził zadowolenie z reakcji Iranu na akcję Senatu amerykańskiego. "Uwaga to — powiedział senator Byrd — iż Iran nie pozostaje obojętny wobec międzynarodowej reakcji na wydarzenia w tym kraju". Byrd, który jest senatorem z Zachodniej Wirginii, oświadczył że z ochotą poparł wspólnie z senatorem Jacobem Jevitsem rezolucję, która wyraziła oburzenie i odrazę wobec tych — jak je nazwał — do-

żalnych egzekucji bez przeprowadzania właściwego postępowania prawnego.

Przyпуска się, że od czasu przejęcia władzy przez nowy rząd irański w lutym wykonano wyroki śmierci na ponad 200 osobach. Zdaniem senatora Byrda, żaden rząd na świecie, niezależnie od tego jak wzniosłe są jego oświadczenia, nie może posiadać imunitetu wobec światowej opinii publicznej. "Stany Zjednoczone — powiedział dalej senator Byrd — były również przedmiotem i to znacznej krytyki ze strony innych państw".

Przywódca mniejszości republikańskiej w Senacie, Howard Baker, także wyraził zadowolenie z reakcji Iranu. Senator Baker oznajmił, iż jego zdaniem, rezolucja dotknęła czulego nerwu, czego zresztą oczekiwano, i ma nadzieję, że przyniesie humanitarne rezultaty.

Senator Jevits, który stał się celem ostrych ataków ze strony ayatollaha Khomeiniego w czasie ubiegłego weekendu, wydał krótkie oświadczenie, w którym stwierdził, iż Senat zwrócił się do społeczeństwa irańskiego w przyjaznym tonie. Senator powiedział, że Stany Zjednoczone zamierzają utrzymać przyjazne stosunki z rządem irańskim. Liczy on — powiedział Jevits — iż zarówno rząd jak i naród irański rozpatrzy sytuację w tym własnym świetle.

To senator Jevits opracował projekt rezolucji potępiającej egzekucje w Iranie i zatwierdzonej najpierw przez

Komisję Spraw Zagranicznych a następnie przez Senat Stanów Zjednoczonych w ub. tygodniu.

MISS POLONIA 1979

Na balu w Grimsby w dniu 26 maja br. jury wybrało Miss Polonię Kanady na 1979 rok, którą została p. DANUTA JANINA FURMAN z WINDSOR.

Panna Danuta urodziła się w tym mieście w 1961 r. Obecnie kończy 13 klasę w F. J. Brennan High School. W przyszłym roku zamierza rozpocząć studia w miejscowym uniwersytecie na wydziale psychologii i języka francuskiego.

Jest czynna w kilku organizacjach. Należy do zespołu pieśni i tańca „Tatry”, do Grona Młodzieży Grupy 20 ZPK i chóru parafialnego.

Panna Danuta mówi, czyta i pisze świetnie po polsku. Jej hobby to gra na pianinie, tańce i śpiew.

Na marginesie należy dodać, że Miss Polonia z ubiegłego roku, panna Maria Anna Klamut (też pochodzi z Windsor, Jak widać miasto to jest bogate w urodzive dziewczęta).

Obszerne sprawozdanie z imprezy ukaże się w jednym z najbliższych numerów „Związkowca”.

Egipt i Izrael przystąpiły do rozmów w sprawie autonomii dla Palestyńczyków

Egipt i Izrael wprowadziły w życie 25 maja postanowienie ich nowego traktatu pokojowego i przystąpiły do rozmów w sprawie autonomii dla Palestyńczyków.

Przedstawiciele Egiptu i Izraela przy udziale sekretarza stanu Vance'a spotkali się w izraelskim mieście Beer Sheva, by rozpocząć trudne rokowania w sprawie autonomii dla Palestyńczyków. Egipt wezwał o samostanowienie dla Palestyńczyków na terenie po zachodniej stronie Jordanu i w Gazie. Izrael oświadczył, że autonomia nie może prowadzić do stworzenia państwa palestyńskiego.

Sekretarz stanu Vance wezwał obie strony do wykazania cierpliwości i dobrej woli oraz pojedynania w rozmowach, które — jak zaznaczył — będą długie i ciężkie.

Prezydent Egiptu Sadat oświadczył, że decyzja otwarcia wspólnej granicy izraelsko-egipskiej, którą powziął w niedzielę z premierem Beginem miała na celu posunięcie naprzód toku pracy nad pokojem.

W Jerozolimie tymczasem rząd Izraela sformułował wyczerpujące dla ministra spraw zagranicznych Dayana i kierowanej przez niego delegacji na rozpoczynające się w przy-

szłym tygodniu rokowania w Kairze na temat szczegółów otwarcia granicy.

Władze obu państw stwierdziły, że może potrwać trochę czasu zanim nastąpi pełne otwarcie granicy.

Prezydent Sadat miał konferencję prasową na pokładzie swego jachtu na Kanale Sueskim. Powiedział, że w rozmowach z Izraelem nie podnieśli sprawy Organizacji Wyzwolenia Palestyny aż do zakończenia 3-letniego okresu pełnego przekazania Synaju Egiptowi. Doradził jednak Izraelowi, by pogodził się z faktem życia obok Palestyńczyków. Prezydent Sadat oświadczył też, że OWP musi w końcu uczestniczyć w rozmowach pokojowych. Powiedział również, że zagraniczne linie lotnicze mogą korzystać z nowo otwartego korytarza powietrznego egipsko-izraelskiego, ale egipskie i izraelskie linie muszą czekać na to do następnej fazy wycofania się Izraela z Synaju w ciągu ośmiu miesięcy.

Otwarcie granicy izraelsko-egipskiej

Egipt i Izrael uczyniły w niedzielę jeszcze jeden krok w kierunku unormowania stosunków otwierając po przeszło 30 latach wrogości granice dla wzajemnej komunikacji. Oznajmił o tym premier Begin w synajskim mieście Al Arish, które przeka-

zano 25 maja Egipcjom na mocy egipsko-izraelskiego traktatu pokojowego.

Izraelski minister obrony Welzman oświadczył, że początkowo tylko pewne grupy będą mogły przekraczać granicę, jak lekarze, studenci i obieralni przedstawiciele władz. Premier Begin zapowiedział, że Izrael zwolni wkrótce niektórych więźniów arabskich, włącznie z Palestyńczykami.

Nowe komplikacje w stosunkach amerykańsko-irańskich

Stany Zjednoczone zaprzeczyły stanowczo jakimkolwiek powiązaniem z próbą zamordowania jednego z przywódców religijnych Iranu, ayatollaha Hashemi Rafsanjani.

Główny przywódca religijny Iranu, ayatollah Khomeini, zarzucił 26 bm. Stanom Zjednoczonym i innym wielkim mocarstwom, że były zaangażowane w płątkowym ataku, w którym dwóch osobników oddało strzały i ranilo ayatollaha Rafsanjani, w kilka godzin po tym, gdy wziął on udział w antyamerykańskiej demonstracji przed ambasadą Stanów Zjednoczonych w Teheranie.

Departament Stanu wydał specjalne oświadczenie stwier-

dżające, że "jest rzeczą z gruntu fałszywą, aby łączyć Stany Zjednoczone w jakikolwiek sposób z tym karygodnym postępkami. Wyrażamy głębokie ubolewanie w związku z próbą zamordowania ayatollaha Rafsanjani".

Ayatollah Rafsanjani znajduje się w szpitalu w Teheranie, stan jego zdrowia nie jest groźny. Powiedział on dziennikarzom, że obaj zamachowcy są członkami podziemnego ugrupowania terrorystycznego, które zamordowało już dwie inne osobistości w początkach bieżącego roku. Irańska agencja prasowa utrzymuje, że ugrupowanie to jest wspierane przez wywiad amerykański.

Terroryci zamordowali trzech wyższych oficerów hiszpańskich

W Madrycie terroryci zamordowali 25 maja trzech wyższych stopniem oficerów armii. Był to najjaskrawszy przejaw politycznego gwałtu w tym roku na terenie Hiszpanii. Ponadto w południowej Hiszpanii domniemany lewicowy partyzant i inspektor policji zostali zabici podczas strzelaniny w pobliżu barykady drogowej wzniesionej przez policję.

Władze hiszpańskie oświadczyły, że dwaj terroryci ostrzelali wojskowy samochód z karabinów maszynowych, po czym rzucili granat do samochodu. Samochodem tym wzięto personel wojskowy do pracy. Od kul zginęli gen. Luis Gomez Hortiguela, szef personalny armii hiszpańskiej oraz dwóch pułkowników, którzy byli adiutantami generała. Zabity został również kie-

rowca samochodu. Zabójcy zbiegli skradzionym samochodem. Bezimiennie podano telefonicznie wiadomość, że ekstremiści baskijscy ponoszą odpowiedzialność za zamach i za morderstwo.

W kilka godzin później inspektor policji i mężczyzna podejrzany o przynależność do partyzanckiego ugrupowania GRAPO, zostali zabici podczas wymiany ognia w Sewilli, w czasie gdy policja usiłowała sprawdzić tożsamość czterech mężczyzn w samochodzie.

Przywódcy polityczni lewicy, prawnicy i hiszpańskich ugrupowań centrowych, napiętnowali ostatnią falę terrorystycznych zamachów i morderstw w przekonaniu, że ma ono na celu obalenie pofrankistowskiego rządu demokratycznego.